

ЧОВЕК КАО НЕИСПИРАЈУЋА ИНСПИРАЦИЈА

● Енглеска вајарка подједнако се посвећује уметности и педагошком раду са децом

ДАЈДО БРУН рођена је у Енглеској 1933. године. Део детињства, као многа британска деца — избеглице, до краја рата провела је у САД. Завршила је уметничку школу, а стекла је и диплому професора уметности. Удаја ју је одвела на крајњи север Норвешке, где и данас живи и ради. Председник је уметничке организације за Северну Норвешку. До сада је много пута излагала и самостално и колективно.

Да нема нечега посебног у светлим климатским по спољашности бисмо закључили да је наша саговорница обична домаћица. Топико неупадливо изгледа, а тако се и понаша: тихо, мирно стварање. Дајдо Брун. С времена на време се осмехне, и тада јој лице доживљава преображај, као да је изнутра нечим засветлило.

— Дуго нисам могла потпуно да се посветим уметности. Са мужем, биологом, често сам била у острвској забити, проучавајући птице — прича о себи Дајдо. Затим су дошле обавезе материнства и непрекидно сам била подељена. Сем тога, у моје време није било уобичајено да супруга гради некаку своју самосталну каријеру, у почетку је то било подједнако тешко и супругу и околини да схвате. Као што је било изузетно и то што сам била прва жена која је добила дозволу да у Норвешкој прстењује птице ради проучавања... Касније се све полако мењало, дошло је до значајних промена у друштву, деца су одрасла и кренула сопственим путем, супруг је умро... Некаку уметничку самосвест почела сам касно да стичем,

практично тек од своје тридесет пете године. Радим много, али одвајам и време за дружење. Последњих година посвећујем доста времена раду са хендикепираном децом и децом странаца у Норвешкој, од забавишта до старијих узраста.

Као вајар настојим да се опробам у свим материјалима, али онај прави, у ком дуго стварам, је глина. Њу хоћу до краја да упознам. Сем тога, јединији материјал омогућава да се начини више скулптура, што значи да се и више људи упозна с оним што стварате. Читао мој досадашњи рад је фигурација. Наравно, не натурализам, већ моје виђење. Људи су фасцинирајућа бића, па покушавам односе међу њима да преточим у своје скулптуре.

За »Теру« сам сазнала преко пријатељице, београдске графичарке Зорице Тасић. Послала сам слике и друге материјале, па су ме ове године позвали, у последњи час, што је можда добро: да сам имала више времена за размисавање, не знам да ли бих се упутила овако далеко. Људи и не схватају да је од нас до Кикинде требало путовати колима седам дана. Није ми жао. Боравак овде, међу различитостима туђег стваралаштва, уз могућност да се окушам у већем формату скулптуре за отворени простор — чини ми се да је то за мене шанса за стицање коначне самосвести.

Штета сам градом — штета што немате добрих разгледница, да понеке и покажем колико је овде све раз-

Дајдо Брун

лично од Норвешке: клима, пејзаж равнице и огромног неба, дрвеће којег сам се у свим различитостима нагледала од Марибора дове. И људи, начин живота... А код нас сам оставила дан који непрекидно траје шест недеља...

Купила сам књиге о Југославији, у повратку ћу путовати спорије, да што више видим. Волим да упознам земљу у којој боравим — завршила је Дајдо Брун, Енглескиња из Норвешке.

МИРСАД БЕГИЋ

СКУЛПТУРА ЈЕ КАЗИВАЊЕ И ПОТВРЂИВАЊЕ АУТОРА

● Пронаћи сопствени израз и став, и доследно га се држати скоро увек значи осећати усамљеност

У земљи и иностранству, самостално и колективно, излагао је преко сто пута, добитник је више награда и признања за уметнички рад. Критика га сматра једним од четворице најистакнутијих словеначких вајара осамдесетих година.

Нерало прекида рад због разговора. Уместо увода, даје изложбени каталог из којег су узети основни подаци. Ту су и репродукције цртежа, фотографије ранијих скулптура. И мишљење критичара, који у Бегићевим радовима налази и метафизичке одлике, заустављени тренутак вечности и трајања између живота и смрти. Сам аутор не жели да говори о свом делу, рађе казује своја размисавања о човеку, култури, уметности. О себи само толико, да је с минималним средствима отишао у Љубљану да студира из потребе да се себи докаже у туђој средини, где околнина о њему може да суди искључиво на основу резултата рада, а не и на бази ранијег познавања и тако стечених мишљења. И да сматра како је у том успео...

— Не живимо у доба најпогодније за уметност. Ово је време безличности, у ком су се људске јединке нашле у парадоксалној захуклатости прогреса, усредсређеног на материјално. Томе се плаћа одређени данак: отуђење личности, загађивање околине, привредин и урбани промашаји, робовање телевизији и другим сурогатима правне културе и духовности, док ове своје место добијају само декларативно. На жалост, и када човек има идеје које сматра правим, и потребу да их бар као један каменчић постави у мозаик уметности свога времена, потребна су средства, капитал. А то нам у овом тренутку свуда недостаје! Југославија је, на духовном пољу, велики рудник коме недостају копачи. Спољашњи оквири почињу да се осећају тек у моменту када се претварају у ограничења, а то се дешава чим за духовну напругу нема средстава. Истрајати у таквим условима у оној жељи да се постави каменчић у мозаик, борити се подједнако са материјалним проблемима и са каријеристичким у култури — а такви својим поступцима чине да култура иде темпом од три корака напред, два назад — значи постепено се затворити у осаму сопственог света, као закон од притисака спољашњег...

Овако сам дошао привучен ранијим упознавањем са делима насталим на »Тери« и жељом да покушам нешто да кажем помоћу тог материјала и могућности да се уради теракота тих димензија, са жељом да дам свој допринос симпозијуму. Колико ћу у том успети, кажаће, као и увек и свуда, време...

Мирсад Бегић

Мирсад Бегић рођен је у Гламочу 31. 1. 1953. године. Ликовну академију завршио је у Љубљани, последипломске студије код професора Драге Тришара, а две године провео је на усавршавању у уметничкој школи Сент Мартин у Лондону.

ПРЕДСТАВЉАМО УЧЕСНИКЕ ОВОГОДИШЊЕ »ТЕРЕ«

КАО И РАНИЈИХ ГОДИНА, у атељеу »Тере« (на старом погону II ИГМ »Тоза Марковић«) и овог јула раде значајни југословенски и страни уметници. По већ устаљеној пракси представљамо их читаоцима, с намером да унапред подстакнемо ваше интересовање за традиционалну шестооктобарску изложбу »Тере«, али и да на овај начин укажемо на вредност дела, која остављају као материјални и културни прилог граду — домаћину.

Х.Р.